

OBSAH

1.	Technologie pro číslicově řízené obráběcí stroje	9
1.1	Teorie obrábění	10
	Tvoření třísky	10
	Zpevnění povrchové vrstvy obrobené plochy	14
1.1.1	Mechanika tvoření třísky	15
	Základní tvar nástroje	17
	Druhy a tvary třísek	18
	Velikost a objem třísky	18
	Řezné síly a výkon při řezání	19
1.1.2	Teplo a teplota řezání	22
	Tepelná bilance procesu řezání	22
	Teplota řezání	24
	Vliv řezných podmínek na výšku teploty řezání	25
	Vliv teploty na proces řezání	26
	Chlazení při obrábění	27
1.1.3	Otěr a trvanlivost břitu nástroje	28
	Způsoby opotřebení břitu	29
	Kritéria opotřebení nástroje	30
	Trvanlivost břitu	31
1.1.4	Chvění při obrábění	36
	Vznik chvění při obrábění	36
1.1.5	Volba optimálních řezných podmínek	38
1.2	Nástroje pro číslicově řízené obráběcí stroje	39
1.2.1	Používané druhy nástrojů	40
	Sortiment nástrojů	42
	Nástroje osové	45
1.2.2	Automatická výměna nástrojů	46
	Soustava nástrojových držáků	47
	Držáky pro soustružnické stroje	47
	Držáky osových nástrojů	48
	Seřizování nástrojů v držácích	50
	Kódování nástrojů, držáků a úložných míst	52
	Kódování nástroje	52
	Kódování úložného místa nástroje	53
	Snímání kódů	54

1.2.3	Zásobníky nástrojů na číslíkové řízených obráběcích strojích	56	Stanovení os	101	
	Typy zásobníků nástrojů	56	Počátek normální souřadnicové soustavy	102	
	Systemy se zásobníky přenášejícími řezné síly	60	Označení pohybů	102	
	Systemy se zásobníky nepřenášejícími řezné síly	61	Příklady označení os a pohybů	103	
	Zásobníky a výměna nástrojů u číslíkové řízeného soustruhu	61	Pracoviště děrné pásky	104	
	Zásobníky a výměna u vrtacích strojů a obráběcích center	63	2.3	Vnitřní zpracování dat	105
1.3	Podklady pro obrábění na číslíkové řízených obráběcích strojích	67	2.4	Snímače informací	106
	Informace ovládací	69	2.4.1	Odměřovací zařízení	110
	Informace o geometrii	69	2.4.2	Přírůstkový a absolutní způsob odměřování (číslíkový)	110
	Začlenění číslíkové řízeného obráběcího stroje do systému zpracování informací	69		Přímý a nepřímý způsob odměřování dráhy	112
	Podklady k vypracování programu	71		Číslíková odměřovací zařízení	113
1.4	Vypracování programu	72		Číslíkový přírůstkový způsob	114
1.4.1	Kódování programu	72		Analogové odměřovací zařízení	116
	Kódy pro číslíkové řízené obráběcí stroje	75		Princip analogového odměřování	117
	Skladba programu	78		Odměřování dráhy řízeného členu pomocí selsynů	119
	Slovo	78		Lineární inductosyn	120
	Programový blok	79	2.3	Vícedílné odměřovací systémy	121
	Formát bloku	80		Porovnávací zařízení	122
1.4.2	Ruční programování	80		Porovnávací zařízení pro přírůstkový způsob	122
	Nastavování souřadnic a pravouhlé řízení	80		Porovnávací zařízení pro absolutní způsob	124
	Souvislé řízení	84	2.4.4	Analogové porovnávací zařízení	125
	Automatické (strojní) programování	86		Interpolátory	126
1.5	Výběr součástí pro obrábění na číslíkové řízených obráběcích strojích	87		Korekce rozměrů nástroje	127
1.5.1	Obecné třídění součástí	87		Vnitřní interpolátory	128
1.5.2	Rotační součásti	88		Lineární interpolátor	129
1.5.3	Nerotační součásti	89	2.4.5	Kruhové interpolátory	131
1.5.4	Výběr součástí pro integrované výrobní úseky	90		Číslíkové analogové převaděče	131
2.	Číslíkové řízené obráběcí stroje	91	2.5	Posuvná zařízení číslíkové řízených obráběcích strojů	132
2.1	Možnosti využití číslíkové řízených obráběcích strojů	91	2.5.1	Požadavky na posuvy	132
2.2	Rozdělení řídicích systémů	92	2.5.2	Pohony posuvových zařízení (servopohony)	133
	Základní způsoby číslíkového řízení	92		Pohon krokovým motorem	134
	Přetržitě řízení	94		Stupňovité elektromechanické pohony	135
	Souvislé řízení	95		Pohony stejnosměrnými motory	136
2.3	Vnější zpracování dat	96		Elektrohydraulické servopohony	139
2.3.1	Nosiče informací	96		Servoventil	141
	Děrný štítek	96	2.5.3	Hydromotor	142
	Děrná páska	97		Nastavení polohy řízeného členu	143
	Základní názvosloví	98		Nastavení polohy bez zpětné vazby	143
	Magnetická páska	98		Nastavení polohy se zpětnou vazbou	145
	Magnetická paměť	99		Řízení pohybu pomocí zpomalovacích bodů	146
2.3.2	Značení os a pohybů	100	2.5.4	Nastavení polohy při souvislém řízení	147
				Požadavky na pohony posuvových mechanismů	152
				Požadavky na momenty setrvačnosti	152

	Vliv pasívních odporů	152
	Poddajnost prvků	152
2.6	Kontrola přesnosti posuvových zařízení	155
	Vliv obráběcího stroje	155
	Vliv nepřesnosti vodicích ploch	156
	Vliv tepelných deformací	159
	Vliv statických a dynamických sil	161
	Vliv obrobku a jeho upínacího přípravku	161
	Vliv nástroje a jeho upnutí	161
2.6.1	Přesnost nastavení polohy posuvného členu	161
	Vyšetřování statistických charakteristik	163
2.7	Základní druhy číslicově řízených obráběcích strojů	164
2.7.1	Stroje pro obrábění rotačních součástí (soustružnické stroje)	165
2.7.2	Stroje pro obrábění nerotačních součástí	166
2.7.3	Obráběcí centra	167
2.8	Pružné výrobní systémy	168
2.8.1	Základní definice systémů	168
2.8.2	Základní typy výrobních systémů	169
2.8.3	Základní způsoby řízení výrobních systémů	170
	Řízení „off-line“	171
	Řízení „on-line“	173
	CNC způsob	174
	DNC způsob	174
	Tok informací	176
2.8.4	Tok materiálu výrobním systémem	177
	Literatura	181